

РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА У ФОРМУВАННІ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ (З ВЛАСНОГО ДОСВІДУ)

Л.В. Глушко

Україна, Полтавська область, місто Миргород, Миргородська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7

У роботі класного керівника керують кредо: головна мета виховання - щаслива людина. Як писав В.О.Сухомлинський: «Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра у власні сили».

У роботі майже кожного вчителя є важка, але дуже важлива місія – бути класним керівником. Якою б складною не була, вона потрібна дітям, оскільки саме в класі організовується пізнавальна діяльність, формуються відносини між учнями, вирішуються проблеми їхнього дозвілля, здійснюється об'єднання колективу, формується емоційна атмосфера.

Організатором діяльності і координатором виховних дій є класний керівник. Які тільки завдання не доводиться вирішувати, які тільки проблеми не виникають інколи! Але, думаю, що однією із найбільш складних проблем є проблема налагодження співпраці з батьками учнів.

Коли в 1994 році я почала працювати зі своїми вихованцями, які зараз уже давно закінчили школу (це були 15 учнів 6 - Г класу з паралелі, які підпали під «експеримент» і були «відсортовані», всі мали ознаки, як тепер кажуть, девіантної поведінки), зустрілася з масою питань: який темперамент дітей класу, який рівень розвитку пізнавальних здібностей, наскільки розвинені вольові якості, чи відповідає розвиток їхнього інтелекту віковим даним, як стимулювати мотивацію до навчання та інші. І головне, як налагодити співпрацю з батьками, адже більшість із них були ображені на педагогів, у багатьох стосунки зі школою були складні, був страх перед батьківськими зборами, «індивідуальними консультаціями».

Перші кроки - вивчення сім'ї учня. Я збирала відомості від учнів та їхніх батьків про склад сім'ї, де живе учень; кількість дітей у сім'ї; спеціальність та місце роботи батьків; матеріальні й побутові умови сім'ї; моральне обличчя батьків (інтереси в сім'ї, як проходить дозвілля, ставлення до праці, навчання членів сім'ї, дотримання норм і правил співіснування, особливості стосунків між членами родини; взаємини з сусідами).

Така інформація допомагає класному керівникові в пошуках форми і методів роботи з батьками учнів. Щоб бути об'єктивним спостерігачем я збирала відомості про сім'ї учнів шляхом паралельного анкетування батьків і дітей. Сьогодні існує багато анкет, розроблених на допомогу класному керівникові: «Ти і твої батьки», «Ми і наші діти», «Ти і твоя сім'я», аналіз яких допоможе класному керівникові вивчити ту чи іншу сім'ю.

Досить ефективною формою забезпечення оптимальних умов співпраці сім'ї та школи є **відвідування сім'ї школяра**. Завдяки цьому я мала змогу ознайомитися із

соціально-економічними умовами виховання дитини в сім'ї, відчуті і зрозуміти клімат у сім'ї, дати поради батькам щодо створення сприятливих умов для навчання учня, інформувати їх про його успішність і поведінку.

Вдаючись до цієї форми роботи з батьками, варто дотримуватись низки вимог: відвідування сім'ї має бути плановим, лише в разі нагальної потреби — позаплановим; треба відвідувати сім'ї всіх учнів, а не лише тих, які мають проблеми у навчанні та поведінці; необхідно кожного разу визначати мету і зміст бесіди з батьками з урахуванням індивідуальних особливостей конкретної дитини, вести розмову про спільні дії у наданні допомоги дитині для подолання труднощів. Коли батьки з тривогою, а учень з острахом сприймають педагога-візитера, то краще не відвідувати сім'ю, використовуючи інші форми контактів. Найпоширенішою формою групової роботи з батьками є **батьківські збори**. Важливо заздалегідь повідомити батьків про терміни проведення батьківських зборів, уже під час першої зустрічі ознайомити їх з розкладом спільних заходів на навчальний рік. Упродовж навчального року я проводжу чотири обов'язкових батьківських зборів. Перші є організаційними. Наступні декілька є тематичними. Останні збори року є підсумковими. Якими не були б за змістом батьківські збори, вони потребують ретельної підготовки. До кожних зборів я готую діагностичний або статистичний матеріал, пов'язаний із вивченням окремих аспектів життя учнів класу. Корисність зборів для батьків полягає в отриманні особливо актуальної для них саме на цей час інформації. Тому батьківські збори урізноманітнюю такими рубриками: «Історія виховання дітей у родині», «Радимо прочитати», «Обговоріть разом з дитиною», «Скринька Мудрості», «Творча майстерня родини». Дуже важливо, щоб педагог зумів перетворити батьківські збори на збори батьків. Щоб налаштувати батьків на відверту розмову, часто використовую такий прийом, як «шапка запитань». Суть його полягає в тому, що батьки складають один для одного запитання – записки, «кладуть їх у шапку», потім витягують – кому яка дістанеться. Як відповідати – радяться в парах або трійках. Така робота сприяє активному вирішенню проблем навчання і виховання дітей. Кожен із батьків може відчуті себе важливою ланкою у спільній роботі, що підносить його у власних очах.

Теми батьківських зборів

1. «Я хочу навчатися!».
2. «Школа — рідний дім».
3. «Як провести дозвілля».
4. «Попередження шкідливих звичок у дітей».
5. «Школа і здоров'я дітей».
6. «Виховання морально-етичних норм у дітей».
7. «Запобігання конфліктам удома і в школі».
8. «Чи все ми знаємо про своїх дітей?»
9. «Праця створила людину!»
10. «Попередження страху в учнів перед іспитами».

Для формування і функціонування колективу батьків класу, підвищення дієвості батьківських зборів створюється **батьківський комітет**. Він обирається у складі 3—5 осіб на загальних зборах батьків учнів класу. Члени батьківського комітету обирають голову. Завдання батьківського комітету — сприяти роботі педагогічного колективу

школи у вихованні та навчанні школярів, допомагати класному керівникові створювати сприятливі економічні умови для проведення навчально-виховної роботи. Кожний член батьківського комітету повинен користуватися авторитетом у батьків, мати організаторські здібності, бути сумлінним вихователем своїх дітей, добрим сім'янином.

Індивідуальні та тематичні консультації проводяться на замовлення самих батьків або за рекомендацією класного керівника. Кожна консультація передбачає не тільки обговорення проблеми, але й практичні рекомендації щодо її вирішення. Я залучаю до консультації компетентних людей і фахівців до пошуку рішення у важкій ситуації.

Тематика консультацій для батьків

1. «Подолання психологічного бар'єру між школою і сім'єю».
2. «Статеве виховання — вчасно чи пізно».
3. «Підлітковий вік: проблеми і їх подолання».
4. «Навчання в школі і перспективи на майбутнє».
5. «Важкі діти чи важкі батьки?»
6. «Вибір професії: поради психолога».
7. «Дитяча злочинність вчора і сьогодні».
8. «Наркоманія і проституція — що їх породжує?».
9. «Чи вміємо ми спілкуватися?».
10. «Сім'я — головний чинник виховання».

Залучення батьків до спільної з дітьми діяльності — ця форма широко практикується в сучасній школі. Забезпечення участі батьків у життєдіяльності класного колективу здійснюю за допомогою включення їх у такі види взаємодії, як спільне планування виховної роботи у класі; педагогічні практикуми з виховання дитини в родині та школі; огляд популярної педагогічної літератури для батьків; обмін досвідом виховання дітей у родині; вечір запитань і відповідей; день відкритих дверей; **колективні творчі справи**, на яких батьки не тільки глядачі, а й активні учасники, повноправні члени команди: свята, вечори, концерти, КВК; відвідування театрів, виставок, бібліотек; прогулянки, походи, поїздки та подорожі; виставки творчих робіт, дні здоров'я; допомога в ремонтних роботах й естетичному оформленні класної кімнати; участь в обладнанні кабінету й виготовленні наочного приладдя; ведення літопису класу.

Протягом років спілкування з учнями та їхніми батьками намагаюся сприяти їхній згуртованості, кращому розумінню їх один одним. Добиваюся усвідомлення дітьми тієї істини, що їхні батьки — це, перш за все, старші порадики і помічники, друзі, з якими хочеться проводити багато часу. Батькам же показую, що діти відкриють їм свої душі, відчувши щире зацікавлення дорослих у їхній маленькій особистості.

Література:

1. Бабій В. Сімейні традиції та їх виховне значення // Позакласний час, 2004, - № 7-8, С. 27-31.
2. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання. Науково – методичний збірник. – К., 1998, - 204 с.
3. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава: Полтавський вісник, 1994 – 191 с.

4. Єрохіна І. Традиційне родинне виховання в українській сім'ї // Рідна школа, 1998 . - № 7-8, С. 31.
5. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1997. – 304 с.
6. Каюков В. Духовні ідеали сім'ї - першооснова життя дитини // Рідна школа, 1998 . - № 7-8, С. 34-37.
7. Постовий В.Г. та ін. Сім'я і родинне виховання.: Концепція. \ \ Рідна школа. – 1996. - № 11-12.
8. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка \ Вибр. Твори. В 5-ти томах. – Т-5. – К., 1977.

Заявка

Прізвище ім'я по батькові: Глушко Лариса Володимирівна.

Тема виступу: Робота класного керівника у формуванні сімейних цінностей (з власного досвіду).

Держава, місто, місце роботи, посада, вчений ступінь, учене звання: Україна, місто Миргород, Миргородська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 7, вчитель української мови та літератури, світової літератури.

Контактний телефон, електронна пошта, поштова адреса: 0930790905, larisa_glushko68@ukr.net, 37600, Полтавська область, місто Миргород, вул. Слави, 92, кв. 2.